

**Hoito ja Hoiva:
Ennakoivat avopalvelut ja
palveluiden kriteerit**

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysterveyspalvelukuntayhtymä

Sisältö

Ikääntyneiden avopalveluiden asiakkuuden kriteerit	2
Ikääntyneiden ennakoivat avopalvelut	3
Ikääntyneiden ennakoivat avopalvelut sekä omais- ja perhehoitokeskukset toimivat	5
1. Aputyömiehen palvelut	5
2. Asunnonmuutostyöt	5
3. Ateriapalvelut	6
4. Ennaltaehkäisevät kotikäynnit	7
5. Kauppakassipalvelu	7
6. Sauna- ja kylvetyspalvelut	8
7. Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut	8
8. Kuntosalit ikääntyneille	8
9. Lieden turvakatkaisija	9
10. Lumisetelit	9
11. Omaishoidontuki	10
12. Ovihälytin	11
13. Palveluntarpeen arviointikotikäynti	11
14. Perhehoito	12
15. Päivätoiminta	13
16. Turvapuhelin	13
17. Vanhussosiaalityö	14
18. Veteraanipalvelut	15
19. Tukipalvelutiimi	15

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvvelukuntayhtymä Soiteissa ennakoivat avopalvelut, kotiin räätälöivät tukipalvelut, kotihoito ja omaishoidontuki edesauttavat ikääntyneiden kotona asumista, kuntoutumista ja arjessa selviytymistä. Lähtökoh- tana kaikissa palveluissa on ylläpitää vanhuksen terveyttä, vireyttä, toimintakykyä ja hyvää arkea ensisijaisesti tämän omassa kodissa. Ennaltaehkäisevä toiminta perus- tuu paitsi lakeihin ja asetuksiin myös laaja- alaiseen ammatilliseen näkemykseen kuntouttavasta hoito- ja auttamistyöstä.

Ennaltaehkäisevien avopalveluiden keskeinen tehtävä on omalta osaltaan keskittyä ikäihmisen sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kontaktien ylläpitämiseen sekä verkos- toihin kodin ulkopuolella. Päätaavoitteena on turvallisen kotiasumisen mahdollistami- nen tukipalveluiden keinoin, kotihoidon tukeminen sekä palvelu- ja laitosasumiseen siirtymisen pitkittäminen. Omaishoitajuuden tukeminen on merkittävä osa tukipalve- luita ja asiakkaan palveluohjausta.

Ennaltaehkäisevien avopalveluiden tehtävänä on paitsi tukea kotihoitoa ja kotona asuvia ikäihmisiä, myös ennaltaehkäistä palvelu- ja laitosasumiseen siirtymistä. So- siaali- ja terveysministeriö (2013) määrittelee *tukipalvelut* - käsitteen usein ensim- mäisiksi palveluiksi, joita asiakas tarvitsee itsenäisen asumisensa tueksi.

Ikääntyneiden avopalveluiden asiakkuuden kriteerit

- ikääntynyt henkilö tai omaishoitaja (yli 65-vuotias)
- asuu kotona
- toimintakyky tai asumisturvallisuus on vaarassa alentua tai on jo alentunut (RAI- arviointi, asumisturvallisuusselvitys)
- ei vielä kotihoidon tarvetta tai olemassa olevaa palvelua
- hyötyy tukipalveluista ja palveluohjauksesta, asiakaslähtöisestä palveluiden räätälöinnistä

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja ter- veystalvveluista (2013) mukaan iäkkään henkilön hoito ja huolenpito toteutetaan en- sisijaisesti hänen yksityiskotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa jär- jestettävillä sosiaali- ja terveystalvveluilla.

Eduskunnan 1.5.2016 tekemän päätöksen (15 §) Laki ikääntyneen väestön toiminta- kyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) mukai- sesti *Palveluntarpeiden selvittäminen* määritellään seuraavasti:

Kunta vastaa siitä, että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tu- kevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kan- nalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994)

2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palvelutarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden tämän lain 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.

Vastuutyöntekijä puolestaan määritellään (17 §) mukaan seuraavasti: Vastuutyöntekijän on oltava iäkkään henkilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö.

Soiten alueella asiakkaat ohjautuvat ennakoivien avopalveluiden piiriin pääsääntöisesti yhden yhteydenoton ja matalan kynnyksen periaatteella (Kuvio 1). Yhteydenottoon ei tarvita lääkärintodistusta, huoli riittää. Palveluohjaajat organisoivat saamiensa yhteydenottojen perusteella asiakkaan mahdollisesti tarvitseman palvelutarpeen arvioinnin.

Kuvio 1 Asiakkaiden ohjautuminen Ennakoiviin avopalveluihin (Saarinen 2016)

Palveluohjaaja toimii niiden kotona asuvien ikääntyneiden henkilöiden vastuuhenkilönä, jotka eivät vielä ole muiden palveluiden piirissä.

Ikääntyneiden ennakoivat avopalvelut

Soitessa kiinnitetään erityistä huomiota kotiin annettaviin ja kuntoutumista edistäviin ikäihmistien palveluihin. Tuen ja palveluiden tarpeen monipuolinen moniammatillinen

ja systemaattinen arviointi tehdään silloin, kun iäkäs henkilö ei selviä arjestaan ilman toisen ihmisen apua tai tällainen tilanne on odotettavissa.

Kotona tehtävissä arvioinneissa painottuvat toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivat eri ulottuvuuksiin liittyvät riskitekijät kuten terveydentilan epävakaus, heikko ravitsemustila, runsas lääkitys, asumisturvallisuuden selvittäminen, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähyyks tai kipu.

Kotikäynnin aikana asiakkaan taloudellisen tilanteen vakaus, asumisympäristöön mahdollisesti liittyvät puutteet, vaaratekijät sekä mahdollisuudet ja vahvuudet arvioidaan. Arvioinnit suoritetaan testein, keskustellen ja havainnoiden. Saatua tietoa hyödyntämällä muodostetaan kokonaiskuva yksilöllisestä palvelutarpeesta. Soitessa käytetään RAI- tietojärjestelmää ikäihmisten kuntouttavan hoidon suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (2013) mukaan palvelun tarve on selvitettävä kokonaisvaltaisesti. Soitessa selvitys tehdään aina yhteistyössä iäkkään henkilön ja tarvittaessa myös hänen läheistensä ja omaistensa kanssa.

Hoidon ja hoivan Ennakoivien avopalveluiden toiminnan painopistealueet ovat (Saarinen 2016):

Kuvio 2. Ennakoivien avopalveluiden toiminnan painopisteet (Saarinen 2016)

Ikääntyneiden ennakoivat avopalvelut sekä omais- ja perhehoitokeskukset toimivat

- Kokkolan alueella osoitteessa Tehtaankatu 27 (toimintakeskus Tervakartanon alakerta, sininen kerrostalo)
- Kälviän, Lohtajana ja Ullavan osalta osoitteessa Kälviäntie 24 (Kälviä) ja
- Kruunupyyn osalta Säbråvägen 2 (Kruunupyy).
- Perhonjokilaaksossa Jyväskylän tie 389, Kaustinen
- Lestinjokilaaksossa osoitteessa Joki- Annalankatu 6, Kannus

Ikääntyneiden ennakoivat avopalvelut huolehtivat keskitetysti kotikäynneillä tapahtuvista arvioinneista ja asumista tukevien palveluiden järjestämisistä niin arjen kuin hädänkin keskellä. Arviointikäynnit ovat asiakkaalle maksuttomia. Palveluohjaajat työskentelevät tarvittaessa molemmilla kotimaisella kielellä, tulkkipalveluita hankitaan niitä tarvittaessa.

1. Aputyömiehen palvelut

Aputyömiehen palveluja voivat saada Soiten alueella asuvat 75 vuotta täyttäneet, heikentyneen toimintakyvyn omaavat ja kotonaan asuvat henkilöt.

Aputyömies vastaanottaa työtehtävät arkisin (ma- pe) puhelimitse klo 8.00 - 9.00.

Kotikäyntien pituus on maksimissaan 1½ - 2 tuntia. Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

Asiakkaalla itsellään tulee olla aputyömiestä varten tarvittavat, ehjät ja toimivat työvälineet ja tarvikkeet. Palvelut eivät kohdenna loma-asuntoihin.

Aputyömiehen työtehtäviin kuuluvat esimerkiksi:

- pienet korjaustyöt kuten lamppujen vaihto, kaappien korjaus, pienten apuvälineiden asennus, pihan siivous jne.
- pienet maalaustyöt
- kukkapenkkinen laitot
- puiden pilkkominen
- haravointi
- ruohonleikkaus

2. Asunnonmuutostyöt

Asunnonmuutostöiden tavoitteena on tukea Soiten alueella asuvien ikäihmisten turvallista ja toimivaa kotona asumista. Ensisijaisesti mahdolliset asunnonmuutostyöt kuuluvat asiakkaan tai hänen läheistensä vastuulle.

Asunnonmuutostöihin tarvitaan aina asiakkaan tekemä hakemus ja tämän lisäksi myös lääkärintodistus. Sosiaalityöntekijä tekee (hakemuksen ja lääkärintodistuksen saatuaan) asiakkaalle ilmaisen kotikäynnin. Tarvittaessa arviointikäynnille tulee mukaan myös palveluohjaaja. Työmääräys asunnonmuutostöihin suoritetaan vasta kriteerien täytyttyä.

Asunnonmuutostöiden asiakkuuden kriteerit ovat seuraavat:

- kotona asuva ikäihminen
- omaishoidontuen piirissä oleva henkilö
- tulosidonnainen avustus
- asunnonmuutostöiden avulla kyetään tukemaan ja jatkamaan asiakkaan turvallista kotona asumista

Muutostöiden suorittamista arvioitaessa huomioidaan henkilön tulot ja muu varallisuus. Muutostyön mahdollisen myöntämisen tuloajat:

- yhden henkilön talouden bruttotulot, enintään 1500 euroa/kk
- kahden henkilön talouden bruttotulot, enintään 2500 euroa/kk
- kolmen henkilön talouden bruttotulot, enintään 3500 euroa/kk

Tuloiksi ei lueta asumistukea eikä omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa hoitopalkkiota. Yksin asuvalla voi olla säästöjä enintään 5000 euroa, kahden henkilön taloudella enintään 10 000 euroa ja kolmen henkilön taloudella enintään 13 000 euroa, joita ei huomioida varallisuusharkinnassa.

Pääsääntöiset työtehtävät asunnonmuutostöissä:

- kahvat, erilaiset tuki/ suojakateet, erilaiset kynnystyöt
- liukuesteiden asennukset
- kylpyhuoneen yleiseen turvallisuuteen liittyvät pienet työtehtävät
- ulkoportaiden madallukset jne
- ei hissiremontteja tai – asennuksia, isoja luiskia ulko-oville, automaatti-ovia tms.

3. Ateriapalvelut

Ateriapalvelun turvin pyritään tukemaan mahdollisimman itsenäistä ja pitkään kestävää kotona asumista. Palvelun avulla ateria toimitetaan suoraan vanhuksen kotiin.

Ateriapalveluiden tavoitteena on tarjota ikäihmisille maistuvia ja ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita. Ruokavalio kootaan vanhuksille tutuista ruoista ja valmistuksessa otetaan huomioon ruoan rakenne ja maustaminen

Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

Kotona asuvien ikäihmisten on myös mahdollista tavata ystäviä ruokailun merkeissä alueen eri palvelukeskuksissa. Palveluohjaajat selvittävät ja organisoivat asiakkaille Soiten alueen eri vaihtoehtoja.

4. Ennaltaehkäisevät kotikäynnit

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista astui voimaan 1.7.2013. Lain tarkoituksena on tukea koko ikääntyneen väestön toimintakykyä, terveyttä, hyvinvointia ja itsenäistä suoriutumista.

Ennaltaehkäisevä kotikäynti tarjotaan kaikille Soiten alueella kotonaan asuville, 80-vuotta täyttävälle henkilöille.

Kotikäynnin tavoitteena on tukea ikäihmisiä säilyttämään toimintakykynsä mahdollisimman pitkään ja tarjota heille tietoa saatavilla olevista palveluista. Kotikäynnit ovat lakisääteisiä. Tapaamisen aikana asiakkaalle tehdään alkukartoitus, tietyt tutkimukset sekä kuntouttava jatkohoitosuunnitelma. Soitessa käytetään RAI-tietojärjestelmää ikäihmisten hoidon suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Kotikäynnin tekee palveluohjaaja, palvelua tarjotaan kummallakin kotimaisella kielellä. Tarvittaessa hankitaan tulkkipalveluita. Käynti on asiakkaalle aina vapaaehtoinen ja maksuton. Palveluohjaaja toimii asiakkaan vastuuhenkilönä, mikäli hänellä ei ole muuta hoitavaa tahoa.

5. Kauppakassipalvelu

Kauppakassipalvelu on merkittävä osa ennaltaehkäiseviä avopalveluita. Avopalveluilla tarkoitetaan sellaisia kuntouttavia toimenpiteitä, joilla tuetaan ikääntyneiden turvallista kotona asumista. Kauppakassipalvelussa asiakkaalle toimitetaan kotiin hänen tekemänsä tilauksen mukaiset kauppatarvikkeet.

Kauppakassipalvelu on tarkoitettu niille Soiten alueella kotona asuville ikääntyneille, joiden toimintakyky on alentunut. Kauppakassipalvelua voidaan myöntää myös tilapäiseen, määräaikaiseen tarpeeseen.

Henkilökunta huolehtii kotihoidon asiakkaiden kauppatilauksen tekemisestä. Tilaukset tehdään klo 14 mennessä edellisenä päivänä. Ostokset kuljetetaan asiakkaalle suoraan kotiin.

Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

6. Sauna- ja kylvetyspalvelut

Ennakoivien avopalveluiden avulla kyetään tarjoamaan kotona asuville ikääntyneille apua, tukea ja ohjausta sauna- ja kylvetyspalveluissa. Apua on mahdollista saada kotiin (tukipalvelutiimi) tai sitä voidaan tarjota kodin ulkopuolella esim. alueen palvelukeskuksen saunatiloissa.

Kodin ulkopuolista saunotusta järjestetään ensisijaisesti niille Soiten alueella asuville ikääntyneille, joilla on kotona puutteelliset sauna- ja pesutilat tai ne eivät ole asukkaalle esteettömiä tai käyttäjäturvallisia (suihkutilat sijaitsevat esim. kellarikerroksessa tms).

Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokunta-tyhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

7. Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelut

Sosiaalihuoltolaki määrittelee kuljetuspalvelun kriteerit. Kuljetuspalvelua voidaan myöntää määrärahan puitteissa 75- vuotta täyttäneille, kotona asuville ikäihmisille.

Kuljetuspalvelun myöntämiseksi tarvitaan kuljetuspalveluhakemus sekä lääkärintodistus. Hakemus ja lääkärinlausunto käsitellään pyydettyjen liitteiden saapuessa, viimeistään kolmen kuukauden sisällä. Palveluohjaajat koordinoivat sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua. Palvelu on ensisijaisesti tarkoitettu vähävaraisille.

Soiteen perustetaan kuljetusten palvelukeskus, joka ensimmäisessä vaiheessa vastaa sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulakien mukaisten kuljetusten sekä muiden sote-kuljetusten järjestelyistä ja koordinoinnista. Kuljetuspalvelut on tähän saakka järjestetty kuntakohtaisesti ilman alueellista kokonaiskoordinoimtia. Tämä toiminta muuttuu kevään 2017 aikana sillä tavoin, että palveluiden tilaukset pyritään keskittämään koko toiminta-alueelta yhteen numeroon ja kuljetuksia hallitaan jatkossa yhtenä kokonaisuutena.

Taksi-bussi on tarkoitettu niille kanta- Kokkolan alueella asuville ikäihmisille ja liikuntarajoitteiselle, joilla on vaikeuksia julkisten liikennevälineiden käytössä. Taksi-bussi on matalalattiabussi, joka tarvittaessa noutaa asiakkaan suoraan kotiovelta.

Taksi-bussin käyttäjäksi pääsee ilmoittamalla mukaantulostaan suoraan Taksi-bussiin. Taksi-bussi liikennöi arkipäivinä pääsääntöisesti ennakolta määrättyjä reittien mukaisesti. Lisätietoja voi kysyä Taksi-bussista puh. 0400 -799 480

8. Kuntosalit ikääntyneille

Kuntosalien käyttö on tarkoitettu yli 65-vuotiaille, erityisryhmille sekä kuntotestiryhmille.

Maksuttomia salivuoroja annetaan liikunnallisen koulutuksen saaneelle ohjaajalle (esim. Vertaisveturi-koulutus). Ohjaaja toimii aina ryhmän yhteyshenkilönä.

Vuorot jaetaan ensisijaisesti uusille käyttäjille (1 vuoro/ryhmä). Vapaiksi jääneet vuorot arvotaan. Vuoron saaneet ryhmät tarjoavat vastapalveluita iäkkäille kerran kuukaudessa esim. vierailemalla eri toimintakeskuksissa.

9. Lieden turvakatkaisija

Muistisairas ihminen selviytyy parhaiten tutussa ympäristössä tuttujen rutiinien turvin (Muistiliitto). Monet tulipalot syttyvät sähköliedestä levyn unohtuessa. Lieden turvakytkimen avulla virtaa ei saa vahingossa päälle. Turvakytkimen avulla kyetään paremmin tukemaan ikäihmisen turvallista kotona asumista.

Ennakoivista avopalveluista on mahdollisuus vuokrata kotona asumisen tueksi lieden turvakytкимиä. Lieden turvakytkimen saamiseksi tarvitaan palveluohjaajan tai kotihoidon sairaanhoitajan lähete tai tarvittaessa lääkärintodistus.

Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

10. Lumisetelit

Vanhusten lumiseteli on palveluseteli, jonka avulla yksin asuva vanhus voi hankkia apua lumitöiden tekemiseen. Lumiseteliä voi anoa 70 vuotta täyttänyt, omakotitalossa tai rivitalossa asuva, heikentyneen toimintakyvyn omaava Soiten alueella asuva ikääntynyt henkilö. Palvelu ei koske vapaa-ajan asuntoja.

Lumisetelin arvo on 8,40 €. Hinta perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin. Loppuosa lumityön hinnasta jää ikääntyneen itsensä maksettavaksi.

Lumiseteleitä myönnetään määrärahojen puitteissa. Toistaiseksi lumiseteleitä on myönnetty vuoden ajaksi viisi kappaletta. Mikäli loppuvuodesta on määrärahaa jäljellä, voidaan pyynnöstä myöntää vielä maksimissaan viisi seteliä lisää.

Lumiseteliä anotaan tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella, jota on saatavissa asiasta vastaavilta palveluohjaajilta. Hakemus löytyy myös sähköisenä.

Lumisetelin hakuaika on jatkuva ja hakemukset käsitellään niiden tulojärjestyksessä.

11. Omaishoidontuki

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön saamista tarvittavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuten omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tuen saajana on hoidettava, ja omaishoidon tukea maksetaan hoitajalle hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välisen toimeksiantosopimuksen mukaisesti. Omaishoidonlain mukaan omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidon tuki on sosiaalipalvelua, jonka järjestämisestä vastaa kunta. Se on kunnan yleiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluva taloudellinen tuki, jota kunta järjestää varaamiensa määrärahojen mahdollistamassa laajuudessa. Kunnalla on oikeus yleisohjeillaan määritellä tarkemmin, millä edellytyksillä ja minkä suuruisena omaishoidon tukea kunnassa järjestetään. Kunta voi priorisoida sitä, kenelle omaishoidon tukea myönnetään, mikäli määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen kaikille hakijoille

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä toimeksiantosopimus, johon kirjataan hoitopalkkion määrä ja maksutapa ja oikeudesta hoitajalle järjestettävistä vapaapäivistä. Koska kyseessä on toimeksiantosopimus, ei omaishoitaja ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Kunta määrittelee, millä perusteella ja minkä suuruisena omaishoidon tuen hoitopalkkioita kulloinkin maksetaan huomioiden tarkoitukseen varatut määrärahat ja lain asettamat vaatimukset. Lain mukaan hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuu-den, hoidettavuuden ja vaativuuden mukaan ja lisäksi hoitopalkkion vähimmäismäärä on säädetty lailla (Laki omaishoidontuesta 937/2005, 5 §).

Omaishoidontuesta on olemassa erillinen myöntämiskriteeristö. Kriteerit astuvat Soitessa voimaan 1.1.2017.

Omaishoidontuen palkkioiden määrä tarkistetaan vuosittain (indeksikorotukset). 1.1.2017 alkaen omaishoidon tuen palkkiot ovat seuraavat:

- vähimmäispalkkio 392 €/ kk
- seuraava taso 522,65 €/kk
- hoidollisesti raskaan hoitopalkkio 784,01 €/ kk

12. Ovihälytin

Ovihälytin on kotona asumisen apuväline. Hälytin voidaan liittää asiakkaan turvpuhelimeen langattomana lisälaitteena asiakkaan turvpuhelimeen. Ovihälytin valvoo ulko-ovia ja tarvittaessa lisälaitteen avulla myös ikkunoita. Ovihälytin hälyttää ohjelmoinnin mukaisesti aina kun ovi avataan.

Ovihälyttimen kriteerit ovat seuraavat:

- asiakas asuu kotonaan
- asiakkaalla tai omaishoidettavalla on terveydellinen syy, joka edellyttää tarvetta nopeaan avunsaantiin (esim. muistisairaus)
- asiakkaalla on sairaudesta johtuen terveydentilaa uhkaava taipumus vaelteluun
- asiakkaalla on terveydellinen syy, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja siten aiheuttaa toistuvasti vaaratilanteita

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soite ostaa Anvialta kotona asumisen tukipalveluina vanhusten- ja vammaisten ovihälytinpalveluita. Anvia vastaanottaa hälytyskeskuksessa hälytykset ja ottaa jokaisessa hälytyksessä asiakkaaseen puheyhteyden. Hälytyksen jälkeen asiakaskohtaisesti määritelty auttaja-taho käy joka kerta varmistamassa asiakkaan tilanteen. Hälytykset voidaan tarvittaessa ohjelmoida tietyille kellonajoille esimerkiksi öisin.

Asiakas maksaa itse laitteen ohjelmoinnista, asennuksesta ja käyttöopastuksesta aiheutuvat kulut sekä ovihälyttimen kuukausivuokran. Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin. Soite perii asiakkaalta ovihälyttimestä kuukausimaksun.

Asiakkaalta peritään kuukausimaksun lisäksi hälytysmaksu (sama kuin turvpuhelimessa), mikäli auttajaorganisaationa toimii Soiten ylläpitämä auttajataho (kotihoito, vartijat) tai hälytys on tarkoituksellisesti aiheeton. Hälytysmaksua ei peritä asiakkaalta, mikäli ensisijaisena auttajatahona on omainen / läheinen.

13. Palveluntarpeen arviointikotikäynti

Palveluntarpeen arviointeja tehdään kotikäynteinä yli 65 –vuotiaille kiireellistä tai kii-reetöntä apua tarvitseville kotona asuville, Soiten alueella asuville ikääntyneille.

Palveluntarpeen arviointikäynnit perustuvat sosiaalihuoltolakiin sekä lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvluista (ns. Vanhuspalvelulaki 2013).

Soiten ennaltaehkäisevissä avopalveluissa työskentelevät palveluohjaajat sopivat saamansa yhteydenoton perusteella ajan asiakkaalle maksuttomaan kotikäyntiin. Asiakkaan kotona tehtävissä palveluntarpeen arvioinneissa painottuvat toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivien riskitekijöiden (terveydentilan epävakaus, runsas lääkitys, heikko ravitsemustila, turvattomuus, sosiaalisten kontaktien vähyys, kipu) kartoittaminen. Kotikäynnin aikana tehdään myös yhteistyössä asiakkaan kanssa asumisturvallisuusselvitys ja kartoitetaan mahdollisten etuisuuksien (hoitotuki, asumistuki jne) tai esimerkiksi apuvälineiden mahdollinen tarve.

Arvioinnit suoritetaan testein, keskustellen ja havainnoiden. Saatua tietoa hyödyntämällä muodostetaan kokonaiskuva asiakkaan mahdollisesta yksilöllisestä palvelutarpeesta. Soiten ennakoivissa avopalveluissa käytetään RAI- tietojärjestelmää ikääntyneiden kuntoutumista edistävien palveluiden suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä.

Palveluntarpeen arviointikotikäynnin keskeisenä tavoitteena on asiakkaan turvallisen kotona asumisen tukeminen. Ammatillinen palveluntarpeen arviointi on perusteena mahdollisten palveluiden organisointiin ja järjestämiseen. Palveluohjaaja toimii sellaisen kotona asuvan ikääntyneen henkilön vastuuhenkilönä, joka ei vielä ole muiden palveluiden piirissä.

Palveluntarpeen arviointikäynnin yhteydessä asiakkaan kanssa laaditaan kuntoutumista edistävä ja ylläpitävä hoito- ja palvelusuunnitelma. Palveluohjaajat työskentelevät kummallakin kotimaisella kielellä. Tulkkipalveluita hankitaan tarvittaessa.

14. Perhehoito

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoito on osa Soiten ennaltaehkäisevien avopalveluiden toimintaa.

Soite tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa tai sopimuksen perhehoidon järjestämisestä yksityisen perhehoidon tuottajan kanssa. (Perhehoitolaki 3 § 263/2015.)

Toimeksiantosopimuksessa sovitaan perhehoitajalle maksettavista palkkiosta ja kustannusten korvaamisesta, perhehoitajan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä muista perhehoitajan ja perhehoitoa koskevista seikoista.

Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa toimeksiantaja eli kunta on vastuussa perhehoidosta ja sen järjestämisestä.

Soiten hyväksymä perhehoitaja ja Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijät tekevät *toimeksiantosopimuksen* jokaisen perhehoidettavan henkilön osalta erikseen. Perhehoito voi olla osavuorokautista, tilapäistä tai jatkuvaa.

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijät Soite tekee erittäin tiivistä ja monipuolista yhteistyötä perhehoitajan kanssa.

Ikääntyneiden perhehoidosta, perhehoidon palkkioista sekä kulukorvauksista on olemassa oma, erillinen toimintaohjeensa. Kriteerit astuvat Soitessa voimaan 1.1.2017

15. Päivätoiminta

Päivätoiminta on tarkoitettu kotona asuville yli 65-vuotiaille. Päivätoiminnassa asiakas voi osallistua monipuoliseen virikkeelliseen ja kuntouttavaan toimintaan. Päivätoiminnan tarkoituksena on tukea kotona asumista ja omaishoitajan jaksamista.

Päivätoiminnassa toimii erilaisia ja eritasoisia ryhmiä, joissa asiakkaan toimintakyky voi olla rajoittunut eri sairauksista johtuen esim. muistin tai liikuntarajoitteisuuden osalta. Asiakkaan kanssa yhdessä päädytään hänen tarpeisiinsa sopivaan ryhmään. Käyntien vakiinnuttua asiakas saa päätöksen palvelusta.

Päivätoiminnan ohjelma rakentuu ammatilliseen, kuntouttavaan ohjattuun toimintaan ja yhdessäoloon. Vertaistuen merkitys on erittäin tärkeä. Päivän sisältö voi olla yhteislaulua, ulkoilua, jumppaa, pelejä, visailua, kädentaitoja tai keskustelua ajankohdaisista asioista jne. Päivätoiminnoissa vierailee runsaasti erilaisia vapaaehtoisia vierailijoita.

Päivätoiminnoissa on keskeistä asiakkaiden toisiltaan saama vertaistuki ja omaishoitajien jaksamisen tukeminen. Päivätoiminnan asiakkaiden hyvinvoinnista huolehtivat vanhustyön ammattilaiset.

Päivätoiminta on avoinna arkisin klo 9-15 välisenä aikana. Päivän hinta on 16,10 € (asetus), johon sisältyy aamupala, lounas ja päiväkahvi. Osapäiväisen päivätoiminnan maksu perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystyöntekijät Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin.

16. Turvapuhelin

Turvapuhelin on kotona asumisen apuväline, jonka avulla voidaan hälyttää apua äkillisissä hätätilanteissa kaikkina vuorokauden aikoina.

Turvapuhelinkriteerit ovat seuraavat:

- asiakas ymmärtää turvapuhelimen käyttötarkoituksen (ei suositella, mikäli muisti on selkeästi alentunut)
- asiakas asuu kotonaan
- asiakkaalla tai omaishoidettavalla on terveydellinen syy, joka edellyttää tarvetta nopeaan avunsaantiin
- asiakkaalla on terveydellinen syy, joka vaikeuttaa päivittäistä elämää ja siten aiheuttaa toistuvasti vaaratilanteita
- asiakas ymmärtää että kyseessä on maksullinen palvelu
- asiakas / omainen kykenee huolehtimaan turvapuhelimen testaus- ja huoltotoimenpiteistä

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite ostaa Anvialta kotona asumisen tukipalveluina vanhusten- ja vammaisten turvapuhelinpalveluja. Anvia vastaanottaa hälytyskeskuksessa turvapuhelinhälytyksiä, jotka välitetään kulloisenkin asiakkaan kohdalla auttaja-organisaatiossa määriteltyihin vastaanottajanimeroihin. Ensimmäiset puhelut voi halutessaan ohjata myös niille omaisille tai muille yhdyshenkilöille, jotka ovat sitoutuneet toimimaan auttajatahoina.

Asiakas maksaa itse laitteen ohjelmoinnista, asennuksesta ja käyttöopastuksesta aiheutuvat kulut sekä turvapuhelimen kuukausivuokran. Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soiten vahvistiin maksuihin ja taksoihin. Soite perii asiakkaalta turvapuhelimesta kuukausimaksun

Asiakkaalta peritään kuukausimaksun lisäksi hälytysmaksu, mikäli auttajaorganisaationa toimii Soiten ylläpitämä auttajataho (kotihoito, vartijat) tai hälytys on tarkoituksellisesti aiheeton.

Hälytysmaksua ei peritä asiakkaalta, mikäli ensisijaisena auttajatahona on omainen / läheinen.

17. Vanhussosiaalityö

Soiten Ennakoivien avopalveluiden ikääntyneiden sosiaalityö (vanhussosiaalityö) painottuu asiakastyössä erityisen haastavien palveluiden tai tukien järjestämiseen, neuvontaan, ohjaukseen ja palveluiden koordinointiin. Ennaltaehkäisevissä avopalveluissa työskenteleviin sosiaalityöntekijöihin voi ottaa myös yhteyttä, kun kyseessä on hankaliin tai erityisen haasteellisiin henkilökohtaisiin taloudellisiin tukiin ja/tai etuuksiin liittyvät asiat. Pääsääntöisesti etuisuuksien hakemisista vastaa aina asiakas itse (asioiden hoitaja tai hoitava tahon).

Vanhussosiaalityön tehtäväalueita voivat olla mm haasteelliset elämäntilanteet, joihin liittyy

- Kelan etuuksista asumistuki, kuntoutushakemukset ja eläkehakemukset
- Asunnonmuutostyö

- Toimeentulotuen hakeminen
- Edunvalvontahakemus
- Taloudellisen tilanteen kartoitus

18. Veteraanipalvelut

Veteraanipalvelu on tarkoitettu niille Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soiten alueen sotaveteraaneille, jotka asuvat kotona ja jotka eivät vielä ole kotihoidon palveluiden piirissä.

Veteraanisiivousta on mahdollista saada kerran kuukaudessa ja se on maksutonta. Palveluun ovat oikeutettuja kaikki veteraanit, jolla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelus-tunnus, rintamatunnus tai todistus siitä, että on palvellut eräissä Suomen sotiin liittyvissä tehtävissä.

Veteraanisairaanhoitajan kotikäyntien ensisijaisena tarkoituksena ja tavoitteena on tukea kuntouttavien avopalveluiden avulla kotona asumista. Tärkeää on myös tarjota tietoa muista olemassa olevista palveluista ja etuisuuksista, joihin asiakas mahdollisesti on oikeutettu.

Kotikäynnin aikana sairaanhoitaja tekee alkukartoituksen, tietyt tutkimukset ja kuntouttavan jatkohoitosuunnitelman. Kotikäynti on maksuton ja asiakkaalle vapaaehtoinen.

19. Tukipalvelutiimi

Tukipalvelutiimin tarkoituksena on tukea kotona asuvien omaishoitajien ja -asiakkaiden hyvinvointia ja yleistä jaksamista sekä vahvistaa turvallista kotona asumista.

Tukipalvelutiimin toiminnan kautta tuetaan sekä omaishoitajien jaksamista että omaishoidettavan omatoimisuutta. Tukipalvelutiimi toimii myös omalta osaltaan työsäkävän omaishoitajan tukena. Kaikessa toiminnassa korostuu kuntoutumiseen perustuva näkökulma. Hoito- ja kuntoutumissuunnitelman tehdään aina yhdessä asiakkaan, hänen läheisensä ja palveluiden vastuuhenkilön kanssa. Omaishoitajalle tarjotaan tarvittaessa ohjausta omaisensa kuntoutumista edistävään ohjaamiseen ja avustamiseen.

Palvelu on maksullista ja perustuu Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soiten vahvistamiin maksuihin ja taksoihin. Maksu määräytyy kotihoidon maksutaulukon mukaan. Asiakkaan palveluiden vastuuhenkilönä toimii aina palveluohjaaja.

Tukipalvelutiimin asiakkaita ovat:

- omaishoidontuen piirissä olevat asiakkaat
- 65- vuotiaat, kotona asuva asiakkaat, joilla ei vielä ole hoito- tai hoivapalveluita

- entiset kotihoidon asiakkaat, joilla aikaisemmin ollut joitakin kotihoidon tukikäyntejä
- veteraanit
- sotainvalidit

Tukipalvelutiimin toiminnan keskeisiä periaatteita ovat:

- Asiakkaiden aktivointi ja omatoimisuuden tukeminen kuntouttavien auttamismenetelmien avulla
- Omaishoitajan jaksamisen tukeminen perhehoidollisin menetelmin
- Kodinhoidollisissa tehtävissä avustaminen ja ohjaaminen
- Omaishoitajan turvallisen arjen tukeminen
- Sijaishoitajana toimiminen omaishoitajalle, päivittäisissä toimissa (kylvetys, asiointiapu, turvallinen ulkoilu, seurustelu, virikehetket jne) avustaminen
- Asiakkaan tarpeiden mukainen palveluohjaus
- Omaishoitajan lepo-, virkistys ja harrastehetken suominen käynnin aikana